

механізмами виконання законів. Демократичність законодавства може бути засвідчена шляхом практичної реалізації, створення дієвої системи державних гарантій і захисту прав людини на рівні міжнародних та європейських стандартів, сприяння переходу до відкритого громадянського суспільства. Це дасть змогу закріпити інститути народовладдя, створити конституційні інституції і процедури, гарантії від незаконного обмеження прав і свобод людини, інтересів юридичних осіб, прискорити здійснення економічних реформ та гарантувати Україні повноправний єдиної демократичної правової держави.

Ратифікація Угоди про асоціацію з ЄС стала логічною крапкою у боротьбі за цивілізаційний вибір нашого народу. Керівництво держави докладає усі зусилля для успішної реалізації цієї Угоди яка набирає чинності з 1 листопада 2014 року. Нещодавно Президент України Петро Порошенко представив національний план реформ – «стратегією-2020». Угода про асоціацію не змінить реальність з 1 листопада, це поступовий еволюційний процес. В угоді все розписано на 10 років, для її успішної реалізації потрібен час і зусилля кожного українця.

Чи пройде великий Європейський шлях Україна ефективно та результативно залежить від волі керівництва та від кожного з нас.

Особливо хочеться наголосити на значенні юридичної науки, її представників у визначенні та обґрунтуванні перспективних напрямів реформування та розвитку законодавства України.

Тому, цілком природно, що від провідних науковців України керівництво держави очікує конкретні законодавчі пропозиції щодо реформування законодавства України в умовах Євроінтеграції. Впевнений що кращі науково-педагогічні працівники академії та інших навчальних закладів, молоді науковці – студенти інституту, котрі беруть участь у роботі сьогоднішньої конференції внесуть цікаві пропозиції по обговорюваній темі. Щиро бажаю Вам творчої, плідної, роботи.

Наукова та інноваційна діяльність як складова розвитку системи освіти МВС України

Чернявський С.С., проректор Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор

З вищою юридичною освітою пов'язана розбудова правової держави, здійснення визначених Конституцією і Президентом України реформ у правоохоронній сфері.

Готовність і здатність працівників правоохоронних органів вирішувати в складних соціально-політичних та економічних умовах завдання по охороні громадського порядку, боротьби зі злочинністю, зміцненню суверенітету і територіальної недоторканості держави, вимагають постійного зростання професіоналізму кадрів, їх глибоких знань, аналітичного складу мислення, вміння прогнозувати події та адекватно реагувати на них. Це, в свою чергу, потребує належного рівня підготовки правоохоронців у відомчих вишах та відповідної кваліфікації науково-педагогічного складу.

На розв'язання багатьох проблем галузевої освіти, які нині потребують пильної уваги, спрямовані положення Закону України «Про вищу освіту» (в новій редакції), який закріплює особливий статус вищого військового навчального закладу зі специфічними умовами навчання. Одним з головних завдань вищого навчального закладу вважається забезпечення органічного поєднання в освітньому процесі наукової та інноваційної діяльності (п. 5 ч. 1 ст. 26 Закону України «Про вищу освіту»).

Правоохоронна система будь-якої держави за специфікою свого призначення (підтримання правопорядку) є консервативною. До того ж вона працює поза межами ринкових відносин. Тому механізми інноваційного розвитку, напрацьовані світовою економікою, не можна безпосередньо застосувати в системі МВС України.

Водночас необхідність створення постійно діючого механізму розроблення новачій у сфері правоохоронної діяльності, їх наукової апробації та впровадження в роботу органів внутрішніх справ сьогодні є очевидною. Від того, наскільки чітко буде працювати цей механізм, в кінцевому рахунку залежатиме: ефективність виконання ОВС покладених на них завдань (завдяки озброєності правоохоронної практики новітніми досягненнями науки і техніки); здатність правоохоронної системи до швидких і своєчасних трансформацій відповідно до суспільних вимог, що змінюються (що дозволить гармонізувати розвиток ОВС з прогресом громадянського суспільства в Україні).

Запровадження інноваційних механізмів розвитку органів внутрішніх справ має органічно вписуватися в концепцію майбутнього реформування правоохоронної системи, оскільки будь-яка реформація вимагає інноваційної підтримки. Отже, інноваційні механізми розвитку ОВС можна вважати як одним із очікуваних результатів реформування, так і важливим інструментом його проведення.

Створення новачій покладається, насамперед, на навчальні заклади та науково-дослідні установи МВС України. Механізм організації науково-дослідної роботи є напрацьованим і дає свій позитивний ефект. Разом з тим, наукові відомчі дослідження не завжди спрямовані на вирішення практичних завдань. Наприклад, лише близько половини видань навчальних закладів МВС України безпосередньо присвячені питанням оперативно-службової діяльності. Серед запатентованих ідей п'ята частина не стосується проблем ОВС. А деякі наукові праці тяжіють до схоластики.

Це відбувається через нестачу тісного творчого співробітництва між практичними підрозділами (насамперед, оперативними та іншими службами МВС України) й відомчими навчальними закладами та науково-дослідними установами. На жаль, практичні підрозділи зазвичай не є сприйнятливими до нововведень. Подання ними заявок до НВЗ або НДУ на проведення науково-дослідних робіт іноді формалізовано й не передбачає намірів подальшого впровадження в правоохоронну практику.

Водночас є й приклади позитивного досвіду. Так, виконуючи наукові завдання Міністерства, творчі групи академії реалізували понад 200 актуальних прикладних тем з проблем реформування правоохоронної системи, досудового розслідування, експертної діяльності, протидії

злочинності, охорони громадського порядку в особливих умовах тощо. Налагоджено творчу співпрацю з деякими службами МВС України, зокрема Головним слідчим управлінням, Департаментом оперативної служби, Департаментом оперативно-технічних заходів, Управлінням боротьби з незаконним обігом наркотиків та ін., що дає певний результат. Співпраця показує, що інноваційний процес поживається там, де присутня зацікавленість керівників служб у модернізації діяльності підпорядкованих підрозділів.

Узагальнюючи набутий досвід, можна дійти низки висновків та напрацювати певні пропозиції.

Перше. Відносини творчої співпраці між вищим навчальним закладом та зацікавленою службою МВС України (або територіальним практичним підрозділом) мають бути юридично врегульованими. Задля ефективної співпраці з ВНЗ (НДУ) зацікавлена служба МВС України має виступати в якості замовника наукової продукції; відповідно кожний науковий продукт повинен мати свого «господаря» – службу або підрозділ, який супроводжує інноваційний процес від постановки наукового (або технічного) завдання і завершуючи апробацією (експлуатаційними випробуваннями) та безпосереднім впровадженням в діяльність підпорядкованих підрозділів. Це має стати гарантією забезпечення належного наукового рівня розробок та їх результативного застосування в правоохоронну практику.

Друге. Будь-яка новація, будучи предметом правовідносин між замовником і виконавцем, має набути правового статусу як об'єкт інтелектуальної власності й здобути правову охорону відповідно до чинного законодавства.

Зауважимо, що в Національній академії внутрішніх справ накопичений певний досвід створення та правової охорони об'єктів інтелектуальної власності. Цими питаннями займається група з питань інтелектуальної власності, яка утворена в академії у 2009 році. За цей період в навчальному закладі розроблено понад 150 об'єктів інтелектуальної власності практичного та навчального призначення.

Науковий рівень та практична спрямованість інтелектуальних здобутків Національної академії знайшли своє визнання і позитивну оцінку Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства освіти і науки України, Академії педагогічних наук України.

Третє. Процес впровадження новацій у практичну діяльність ОВС має бути регламентований відомчим наказом. Це дозволить упорядкувати інноваційну роботу за єдиним стандартом, що уможливить, з одного боку, подолати несприйнятливості практичних підрозділів до новацій, а з іншого – підвищити науковий рівень та практичну спрямованість наукових розробок.

Кожна новація (наукова робота, дисертація, запатентована методика, винахід тощо) має пройти етап апробації, яку здійснюють замовник разом з виконавцем, Апробацію проводять шляхом тимчасового локального експериментального впровадження (для методик та технологій), проведення експлуатаційних випробувань (для технічних рішень та комп'ютерних програм) або в інший спосіб. Для цього слід підготувати належний розпорядчий документ, де мають бути визначені відповідальні

виконавці, терміни (графік) апробації, критерії позитивних результатів апробації та форми звітності.

Четверте. Керівництво інноваційною роботою в системі МВС України має бути зосереджене у спеціально створеному підрозділі (очевидно, у складі Департаменту освіти і науки). У відносинах МВС України з відомчими вищими начальними закладами та науково-дослідними установами акцент має бути перенесено з розвитку відомчої науки на становлення та розвиток відомчої інноваційної діяльності.

Підводячи підсумок сказаному, слід зауважити, що переведення системи МВС України на інноваційний шлях розвитку дозволить підвищити ефективність правоохоронної діяльності. Крім того, це дозволить очікувати на низку позитивних ефектів, зокрема: інноваційну підтримку процесу реформування ОВС; перетворення відомчої науки на ефективний чинник безпосереднього впливу на якість та креативність правоохоронної діяльності; підвищення наукового рівня та практичної спрямованості досліджень, що їх здійснюють відомчі ВНЗ та НДУ; підвищення наукового рівня відомчого управління; створення сприятливих умов для подальшого удосконалення системи МВС України.

*від Українського фонду
науково-економічного та юридичного співробітництва*

Олексієнко С.Б., президент Українського фонду науково-економічного та юридичного співробітництва, заслужений юрист України

Цивілізаційний вибір Україна зробила

Доброю традицією стало те, що саме в Національній академії внутрішніх справ провідному навчальному закладі юридичного спрямування щорічно проводиться науково-теоретична конференція з нагоди Дня юриста. В нашому навчальному закладі працюють визнані в Україні вчені, які вносять вагомий вклад у реформування законодавства України. Це знаходить своє відображення у ваших наукових дослідженнях в різних галузях права по переосмисленню вітчизняного та зарубіжного досвіду проведення правових реформ. Ви знаходитеся на перенних рубежах демократизації суспільства.

Розбудова демократичної правової держави і громадянського суспільства в Україні сьогодні відбувається в умовах євроінтеграційних процесів, зближення правових систем і глобалізації права, співробітництва з іншими країнами, міжнародними організаціями. Їх спільною основою є існуючі демократичні стандарти, національні інтереси та сталий цивілізаційний розвиток світового співтовариства. Процеси європейської інтеграції в Україні передбачають створення ефективної децентралізованої системи публічної влади, яка ґрунтувалася б на верховенстві права, народовладді, визнанні людини найвищою соціальною цінністю. Зазначені завдання неможливо реалізувати без повноцінного реформування законодавства України.

Вибрана вами для наукової дискусії тема сьогоднішньої конференції є надзвичайно актуальною і своєчасною. Адже усі ми знаходимось під враженням визначної події для нашої держави та народу України коли